

Professor, dr. jur. Peter Pagh

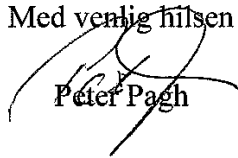
Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg
Christiansborg
1218 København K

2. september 2009

Vedr.: Energibesparelser og klimaeffekt

Jeg tillader mig herved uopfordret at fremsende vedlagte klumme, der blev offentliggjort i sidste nummer af Weekendavisen.

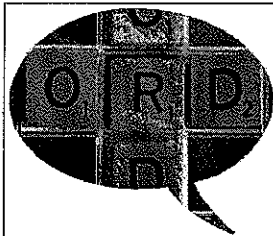
Med venlig hilsen

Peter Pagh

University of Copenhagen, Law Faculty
Studiegaarden, Studiestræde 6
1455 Copenhagen K - DK
Telephone: (+45) 35 32 31 27
Telefax: (+45) 35 32 32 04
E-mail: peter.pagh@jur.ku.dk

Private residence:
Degnehusene 70
2620 Albertslund - DK
Telephone: (+45) 43 44 12 38

Gøgl

Af OLE BALSLEV

DER er én afgørende forskel på »gøgl« og »svindel«, nemlig den, at »gøglet« som regel opløser sig i en form for beundring, når det viser sig, at det beror på en vanskeligt gennemskuelig behændighed, mens »svindelen« naturligvis som oftest ender i byretten. Den – svindelen – er nemlig kun opstået for at demonstrere svindlerens dygtighed for egen vindings skyld, ikke for at vække beundring.

Ordet »gøgl« kommer af nedertysk »gökeln/gökelen«, som betyder »gøgle«. I fællesgermansk, der ligger et sprogtrin længere bagude, finder vi formerne »goukolon« og »gougaron« med betydninger som »trylle, lave numre, skabe sig, strejfe omkring«. Oldhøjtysk har et ord som »goucal« (= taskespilleri, trylleri, naragtigt væsen).

Betydningen af disse germanske ord synes at være påvirket af det latinske ord »ioculari«, der betyder »skæmte«, og som har afledningerne »iocularis/iocularius« (= taskespiller) og »ioculator« (= spøgefugl). Også den korte form »iocari« forekommer på latin med en række betydninger som for eksempel »drive spøg, skæmte, sige noget på en spøgefuld måde«.

Fra engelsk kender vi det meget almindelige ord »joke« (= spøg), og engelsk har som en særlig udgave vendingen »practical joke« om en specielt grovkornet spøg. »Joke« har efterhånden fuld borgerret i dansk, og det er et spørgsmål, om ikke »spøg« og »gøgl« med tiden glider ud af det danske sprog.

Blandt spillekortene finder vi en »joker«, og på billederne af dette kort ser man fremstillet en nar med tydelig narrehat, undertiden i færd med at spille på en lut.

I mange kortspil indgår narren, jokeren, med en værdi og en farve, som spilleren selv undervejs i spillet definerer, og jokeren bliver dermed en figur, der er alt og ingenting, netop en gøgl, som man ikke kan få hold på.

Endelig kan man nævne, at både »jonglere« og »yo-yo« hører med i denne familie. Det første udtales med tydeligt fransk »j-«, og det andet kommer formentlig af det franske »jou-jou«, der betegner et stykke legetøj.

Kommentarer og spørgsmål til denne rubrik bedes sendt til: olebalslev@mail.dk

Når vi sparer på strømmen og hænger tøj ud til tørre, så betyder det blot, at de energitunge virksomheder ikke behøver spare helt så meget for at leve op til kvoterne.

Energi. Klimaministeriets kampagne for energibesparelser passer som fod i hose til den danske klimadebat, hvor det er vigtigere, at det syner, end at det virker.

De hemmelige regnestykker

Af PETER PAGH
Professor i miljøret
Københavns Universitet

UNDER overskriften »spar penge i boligen og hjælp klimaet«, har Klimaministeriet iværksat en kampagne for energibesparelser. På ministeriets hjemmeside kan

borgerne på en internetportal læse, hvor mange penge de kan spare ved at bruge mindre strøm og ved at isolere huset. Portalen fortæller tillige om, hvordan »solceller sænker din elregning og CO₂-udledning«, og hvordan du kan reducere din varmeregning og gavne klimaet ved at opvarme huset med brændeovne, da biobrændsler er CO₂-neutrale. De forskellige anprisninger er ledsaget af en række regnestykker, hvor den enkelte boligejer kan beregne, hvor mange penge der kan spares ved de forskellige tiltag, og hvor meget de enkelte tiltag begrænser CO₂-udledningen.

Det ser imponerende og troværdigt ud. Men der mangler noget – de hemmelige regnestykker om klima- og miljøeffekten. Mens det er muligt at beregne den økonomiske besparelse ved energibesparelser, må det anses for misvisende at beregne virkningen på CO₂-udledningen så simpelt, som ministeriet gør.

Realiteten er nemlig, at når den enkelte husstand i Danmark begrænser sit elforbrug, er virkningen på den samlede CO₂-udledning et stort rundt 0. Det samme gælder ved et reduceret varmeeforbrug, hvis huset er opvarmet ved fjernvarme.

Når den enkelte husstands besparelser i el- og varmeeforbrug ikke udløser et fald i CO₂-udledningen, hænger det sammen med de regler, som EU har vedtaget til opfyldelse af Kyotoaftalens forpligtelser. I korthed går disse regler ud på, at EU har fastsat et loft for hver enkelt medlemsstats CO₂-udledning. For Danmark er loftet i perioden 2008-2012 på 55 millioner tons CO₂ pr. år, hvilket kan sammenholdes med, at Danmarks CO₂-udledning i 2007 var cirka 70 millioner tons.

De enkelte medlemsstaters loft over CO₂-udledningen er ved det såkaldte kvotedirektiv om handel med emissionskvoter for drivhusgasser delt op i to dele. Den ene del af loftet er placeret på de særlig energitunge virksomheder (kvotevirksomheder), mens den anden del omfatter al anden CO₂-udledning. Kvotevirksomhederne omfatter kraftværker, større fjernvarmeværker og energitunge industri som cementproduktion. Loftet for kvotevirksomheders udledning af CO₂ blev i 2007 fastlagt ved, at Kommissionen godkendte en plan fra hver enkelt medlemsstat, hvor der blandt andet var fastsat et loft for udledning af drivhusgasser fra kvotevirksomheder i perioden 2008-2012. For Danmarks vedkommende blev kvotevirksomhedernes loft fastsat til 24,5 millioner tons CO₂ pr. år.

Fastsættelsen af CO₂-udledningen fra kvotevirksomheder betyder, at deres CO₂-udledning fra 2008 kun indgår med det fikserede tal ved beregning af de enkelte medlemsstaters CO₂-udledning. Uanset om kvotevirksomheder herefter udleder mere eller mindre end fikseret i planen, har det ingen betydning for, om Danmark opfylder sine forpligtelser. Dette skyldes, at danske kvotevirksomheder kan købe og sælge emissionskvoter fra kvotevirksomheder i andre EU-lande.

Har et kraftværk behov for at udlede mere CO₂, end der er plads til i de tildelte kvoter, må kraftværket købe emissionskvoter fra andre kvotevirksomheder eller eventuelt skaffe kvoter ved projekter i Kina eller andre udviklingslande. Har kraftværket omvendt overskud, kan overskydende emissionskvoter sælges til andre kvotevirksomheder. Overskrider et kraftværk de tildelte kvoter, er der en mindste takstmæssig bøde på 100 euro pr. ton CO₂ suppleret af krav om, at CO₂-udledningen året efter reduceres med overskriften. Prisen for kvoterne vil derfor normalt næppe være under 100 euro.

NÅR fru Hansen og hendes naboer sparer på strømmen, betyder det derfor, at DONG ikke er nødt til at købe så mange kvoter eller eventuelt kan sælge nogle kvoter. Fru Hansens energibesparelser er klingende mønt for DONGs aktio-

nær, mens udledningen af CO₂ vil være den samme. Udledningen sker bare et andet sted. Sparer fru Hansen på varmen fra fjernvarmeværket, er forholdet i princippet det samme. Kommer fjernvarmen fra kraftvarme, hvor varmen er et spilprodukt fra el-produktionen, er der dog den forskel, at varmen slet ikke er udtryk for en CO₂-effekt, da elektriciteten i alle tilfælde skal produceres. Den faktiske udgift til varmen fra kraftvarme er derfor alene prisen til etablering og vedligeholdelse af transmissionsnettet. Da denne udgift er uafhængig af den leverede varme, vil en større besparelse i varmeeforbrug økonomisk blive spist op af stigende varmepriser.

Besparelser på elforbrug og varmeeforbrug fra fjernvarme er derfor både uden effekt på CO₂-udledningen og uden betydning for den danske opfyldelse af pligten til at begrænse udledningen af drivhusgasser.

Derimod er ministeriets oplysninger om varmebesparelsernes klimaeffekt korrekte, hvad angår de mange husstande, der opvarmes med eget oliefy eller naturgas. Det må dog i den sammenhæng undre, at Klimaministeriet anbefaler husstande at bruge biobrændsler – læs brændeovne. Klimaministeriet vil således ved henvendelse til Miljøstyrelsen kunne få oplyst om den lave energieffekt ved brug af brændeovne sammenlignet med brug af samme brændsel i større forbrændingsanlæg. Hertil kommer de betydelige problemer med partikelforurening fra brændeovne.

Uden at anfægte det fornuftige i at undgå et unødigt ressourceforbrug passer udeladelsen af disse oplysninger ind i den moralisering, der dominerer den danske klimadebat, hvor det er vigtigere, at det syner, end at det virker. Dette sættes yderligere i relief af, at Danmark næppe kan overholde Kyoto-loftet for den del af CO₂-udledningen, som ikke kommer fra kvotevirksomheder, hvor loftet i 2008 så vidt vides blev overskredet. Foreløbig må man dog lykønske ministeriet med, at det i medierne er dårligt tone at anfægte ministeriets gode sag, så de hemmelige regnestykker er forbeholdt en beskednen kreds.